

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

PROVIM I MATURËS SHTETËRORE 2025

ME ZGJEDHJE – SESIONI I

Skemë vlerësimi

Lënda: Ekonomi

24 qershor 2025

Varianti B

Përgjigjet e sakta për pyetjet me alternativa

Pyetja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Alternativa e saktë	B	A	D	A	C	A	D	C	C	A
Pyetja	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Alternativa e saktë	C	B	C	D	C	A	B	C	A	A

Vlerësimi është 1 pikë për çdo përgjigje të saktë

Pyetjet me zhvillim

Shënim: Për pyetjet me zhvillim, nxënësi fiton pikët, edhe nëse jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta.

Pyetja 21

Model përgjigjeje:

- 1) Emetimi i monedhës.
- 2) Hartimi dhe zbatimi i politikës monetare.
- 3) Mbikëqyrja e sistemit monetar.
- 4) Shërben si bankë për bankat e nivelit të dytë.
- 5) Shërben si bankë për qeverinë.
- 6) Ruajtja e rezervave valutore dhe ato të arit.
- 7) Sigurimi i funksionimit normal të sistemit të pagesave.
- 8) Etj.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse formulon saktë tre funksione të Bankës së Shqipërisë.
2 pikë nëse formulon saktë dy funksione të Bankës së Shqipërisë.
1 pikë nëse formulon saktë një funksion të Bankës së Shqipërisë.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 22**Model përgjigjeje:**

- 1) Sistemi i çmimeve. Çmimet përcaktohen nga oferta dhe kërkesa në treg, duke shërbyer si burim informacioni, burim shpërndarës dhe burim nxitës.
- 2) Konkurrenca, e cila nxit novacionin, përmirëson cilësinë e produkteve dhe mban çmimet të balancuara, duke sjellë përfitime si për bizneset ashtu edhe për konsumatorët.
- 3) Aftësia sipërmarrëse, ku individët me ide dhe vizion ndërmarrin rreziqe për të krijuar dhe menaxhuar biznese të reja.

Nxënësi fiton:

2 pikë nëse shpjegon dy shtylla të sipërmarrjes së lirë.

1 pikë nëse shpjegon një shtyllë të sipërmarrjes së lirë.

0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23**Model përgjigjeje:**

- 1) Barazimi kontabël: Aktiv = Pasivi (Mjetet) = Detyrime + Vlera neto e firmës
- 2) Shuma e Aktivit = mjete qarkulluese + inventari + makineri dhe pajisje + ndërtesa

$$= 10\,000\text{ €} + 10\,000\text{ €} + 50\,000\text{ €} + 80\,000\text{ €} = 150\,000\text{ €}$$
- 3) Vlera neto e firmës = Mjete – Detyrime = $150\,000\text{ €} - 100\,000\text{ €} = 50\,000\text{ €}$

Nxënësi fiton:

3 pikë nëse përgjigjet saktë për tre kërkesat.

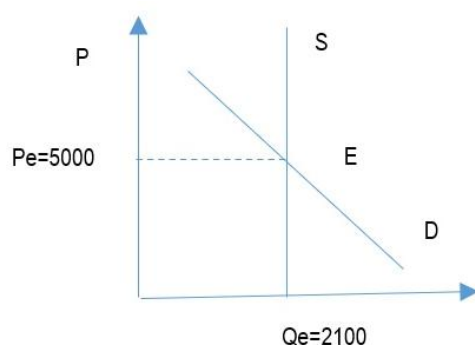
2 pikë nëse përgjigjet saktë për dy kërkesat.

1 pikë nëse përgjigjet saktë për një kërkesë.

0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 24**Model përgjigjeje:**

- 1) Çmimi ekuilibër do të jetë 5000 lekë/biletë, sepse për këtë çmim, sasia e kërkuar barazohet me sasinë e ofruar.
- 2) Nëse çmimi i vendosur nga organizatorët do të jetë 4000 lekë, do të mbeten pa biletë: $2\,500 - 2\,100 = 400$ individë.
- 3) Grafiku

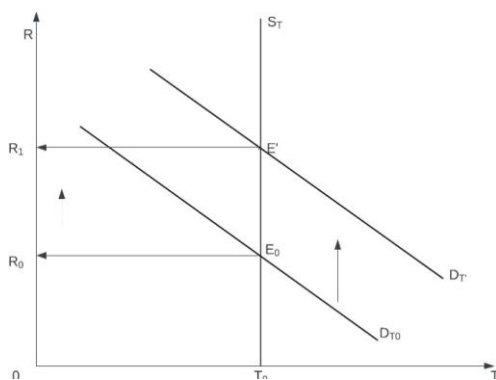

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse përgjigjet saktë për tre kërkesat.
2 pikë nëse përgjigjet saktë për dy kërkesat.
1 pikë nëse përgjigjet saktë për një kërkesë.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 25**Model përgjigjeje:**

- 1) Kërkesa për tokë bujqësore që përdoret për prodhimin e produkteve organike do të rritet.
- 2) Çmimi i tokës bujqësore (Renta) do të rritet.
- 3) Paraqitja grafike

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse përgjigjet saktë për tre kërkesat.
2 pikë nëse përgjigjet saktë për dy kërkesat.
1 pikë nëse përgjigjet saktë për një kërkesë.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 26**Model përgjigjeje:**

$$1) \% \text{ e ndryshimit në çmim është: } \% \Delta P = \frac{P_2 - P_1}{(P_1 + P_2)/2} \times 100 = \frac{600 - 400}{(400 + 600)/2} \times 100 = 40\%$$

- 2) % e ndryshimit në sasinë e kërkuar është 50 % sepse

$$\% \Delta Qd = \frac{Qd_2 - Qd_1}{(Qd_1 + Qd_2)/2} \times 100 = \frac{6000 - 10000}{(10000 + 6000)/2} \times 100 = -50\%. \text{ Sasia ka ndryshuar me } 50\%$$

3) $Ed = \frac{\% \Delta Q_d}{\% \Delta P}$; Elasticiteti i kërkesës në këtë rast është $50\% / 40\% = 1.25$;

$$|Ed| = \frac{\frac{Qd_2 - Qd_1}{(Qd_1 + Qd_2)/2}}{\frac{P_2 - P_1}{(P_1 + P_2)/2}} = \frac{0,5}{0,4} = 1,25$$

4) Meqenëse $Ed = 1.25$ dhe është $>$ se 1 kërkesa është elastike.

Nxënësi fiton:

4 pikë nëse përgjigjet saktë për katër kërkesat.

3 pikë nëse përgjigjet saktë për tre kërkesat.

2 pikë nëse përgjigjet saktë për dy kërkesat.

1 pikë nëse përgjigjet saktë për një kërkesë.

0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 27

Model përgjigjeje:

1) Dimë që në konkurrencë të plotë $MR = P$ meqenëse $P = 34$ edhe $MR = 34$ njësi paraje

2) Meqenëse na jep $ATC = 32$ dhe $ATC = TC / Q$ atëherë $TC = ATC \times Q$

$$TC = 32 \times 6400 = 204.800 \text{ njësi paraje}$$

3) Fitimi = $TR - TC$, $TR = P \times Q = 34 \times 6400 = 217.600$, fitimi = $217.600 - 204.800 = 12.800$ njësi paraje

Nxënësi fiton:

3 pikë nëse llogarit saktë tre treguesit ekonomikë.

2 pikë nëse llogarit saktë dy treguesit ekonomikë.

1 pikë nëse llogarit saktë një tregues ekonomikë.

0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 28

Model përgjigjeje:

1) $ATC_4 = TC_4 / Q_4 = 460 / 4 = 115$ njësi paraje

2) $MC_2 = \Delta TC / \Delta Q = (TC_2 - TC_1) / (Q_2 - Q_1) = (320 - 270) / (2 - 1) = 50 / 1 = 50$ njësi paraje

3) $AFC_5 = TFC_5 / Q_5 = 200 / 5 = 40$ njësi paraje

4) $AVC_6 = TVC_6 / Q_6 = (TC_6 - TFC_6) / Q_6 = (670 - 200) / 6 = 470 / 6 = 78.3$ njësi paraje

Nxënësi fiton:

4 pikë nëse përgjigjet saktë për katër kërkesat.

3 pikë nëse përgjigjet saktë për tre kërkesat.

2 pikë nëse përgjigjet saktë për dy kërkesat.

1 pikë nëse përgjigjet saktë për një kërkesë.

0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 29**Model përgjigjeje**

- a) Ndjekja e një politike monetare shtrënguese do ndikojë në uljen e ofertës monetare.
- b) Instrumentet monetare që përdor Banka Qendrore për të ulur normën e inflacionit janë:
- 1) Rritja e normës së rifinancimit/norma e skontos, në mënyrë që bankat e nivelit të dytë të mos marrin shumë kredi nga Banka Qendrore.
 - 2) Rritja e normës së rezervës së detyrueshme bankare, që bankat të mbajnë në gjendje para dhe të mos japin shumë kredi.
 - 3) Shitja e bonove të thesarit në mënyrë që të tërheqë para nga qarkullimi.
 - 4) Rritja e normës bazë të interesit, në mënyrë që kreditë të shtrenjtohen.
 - 5) Kontrolli i kredisë/ulja e kufirit të kredisë në mënyrë që të ulet oferta monetare.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse përcakton ndikimin e politikës monetare shtrënguese në ofertën monetare dhe analizon dy instrumente që përdor Banka Qendrore për të ulur normën e inflacionit.
- 2 pikë** nëse përcakton ndikimin e politikës monetare shtrënguese në ofertën monetare dhe analizon një instrument që përdor Banka Qendrore për të ulur normën e inflacionit; nëse analizon dy instrumente që përdor Banka Qendrore për të ulur normën e inflacionit.
- 1 pikë** nëse përcakton ndikimin e politikës monetare shtrënguese në ofertën monetare; nëse analizon një instrument që përdor Banka Qendrore për të ulur normën e inflacionit.
- 0 pikë** nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 30**Model përgjigjeje:**

- Lexon duke kuptuar- Ana duhet të lexojë me vëmendje dokumentet që lidhen me mbarëvajtjen e punës së saj.
- Përcjell idetë me shkrim- të shkruajë raporte të qarta për ecurinë e punëve në zyrë.
- Flet në mënyrë që të tjerët të kuptojnë duke komunikuar qartë idetë në funksion të qëllimit të punës.
- Dëgjon në mënyrë aktive- tregon vëmendje ndaj asaj që thuhet.
- Vrojtton me kujdes- tregohet e vëmendshme ndaj informacionit pamor për mbarëvajtjen e punës.
- Përdor matematikën për të zgjidhur probleme të përditshmërisë në punë.
- Planifikon veprimtaritë për menaxhimin financiar, shërbimin ndaj klientëve dhe strategjitë e marketingut.
- Zgjidh probleme dhe merr vendime në shërbim të klientëve.
- Bashkëpunon me stafin për arritjen e objektivave.
- Përkrah dhe ndikon te stafi duke bërë ndryshime nëse është e nevojshme
- Zgjidh dhe negocion konfliktin midis palëve të përfshira.
- Udhëzon dhe punon bashkarisht me stafin për të përcaktuar zgjidhjen më të mirë.
- Reflekton dhe vlerëson mbi rezultatet, arritjet e punës.
- Mëson nëpërmjet kërkimit, mbledh dhe analizon informacionet për vijimësinë e proceseve të punës.
- Përdor teknologjinë e informacionit dhe te komunikimit për menaxhimin financiar dhe strategjitë e marketingut.
- Merr përgjegjësi për të mësuar në vazhdimësi.

Shënim: nxënësit vlerësohet nëse i përmbahet 16 aftësive për sukses duke i përshtatur përgjigjet në funksion të situatës së dhënë në pyetje.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse shpjegon saktë tri aftësi për të patur sukses në punë.
2 pikë nëse shpjegon saktë dy aftësi për të patur sukses në punë.
1 pikë nëse shpjegon saktë një aftësi për të patur sukses në punë.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 31**Model përgjigje:**

- 1) Sipërmarrëse e informuar- e ndikuar nga familja ajo ka marrë informacionin e duhur.
- 2) Produkti i duhur- produkte të diferencuara nga konkurrentë.
- 3) Përparësi konkurruese- produkte cilësore.
- 4) Plani i etikës- produktet e kozmetikës nuk testohen tek kafshët dhe nuk kanë elementë kimikë të dëmshëm.
- 5) Tregu i duhur- ajo zgjeroi aktivitetin në tregun ndërkombëtar.
- 6) Etj.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse shpjegon saktë tre elementë për një sipërmarrje të suksesshme.
2 pikë nëse shpjegon saktë dy elementë për një sipërmarrje të suksesshme.
1 pikë nëse shpjegon saktë një element për një sipërmarrje të suksesshme.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 32**Model përgjigjeje:**

Pro

- 1) Rritja e shpenzimeve publike mund të nxisë punësimin dhe rritjen ekonomike.
- 2) Në një periudhë recensionit, deficit buxhetor mund të ndihmojë ekonominë të rimëkëmbet.
- 3) Borxhi i publikut i shprehur në % ndaj PBB-së nuk do të përbëjë shqetësim nëse do të jetë në nivele të arsyeshme, si për shembull më i vogël ose i barabartë me 60%.

Kundër

- 1) Deficitet e larta mund të na çojnë në një rritje të borxhit publik, duke e bërë më të vështirë financimin e shpenzimeve të ardhshme.
- 2) Deficiti buxhetor mund të shkaktoj rritje të normës së interesit, duke bërë më të shtrenjtë marrjen e kredisë për bizneset dhe familjet.
- 3) Kur qeveria merr borxh për të financuar deficitin e saj ajo mund të pakësojë fondet që mund të përdoren prej bizneseve për investime. Pra deficitet buxhetore ulin investimet private.
- 4) Nëse qeveria do të shtypë para për të financuar deficitet e larta dhe për të pakësuar borxhet kjo do të rriste sasinë e parave në qarkullim dhe do të rriste çmimet. Për rrjedhojë mund të na çojë në inflacion.

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse formulon një argument pro dhe dy kundër për deficitin buxhetor dhe borxhin publik.
2 pikë nëse formulon një argument pro dhe një kundër për deficitin buxhetor dhe borxhin publik; nëse formulon dy argumente kundër për deficitin buxhetor dhe borxhin publik.
1 pikë nëse formulon një argument pro për deficitin buxhetor dhe borxhin publik; nëse formulon një argument kundër për deficitin buxhetor dhe borxhin publik;
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

Pyetja 33**Model përgjigjeje**

- 1) Pagat e punonjësve; Të ardhurat nga interesat
- 2) $GDP = C + I + G + (EX - IM) = 90 + 30 + 60 + (20 - 40) = 160$ milionë lekë
- 3) Ndihma sociale

Nxënësi fiton:

- 3 pikë** nëse përgjigjet saktë për tre kërkesat.
2 pikë nëse përgjigjet saktë për dy kërkesat.
1 pikë nëse përgjigjet saktë për një kërkesë.
0 pikë nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.
-